

Стандартизація товарів

- 1. Історія розвитку та сутність стандартизації**
- 2. Функції, методи та форми стандартизації**
- 3. Організація стандартизації в Україні**
- 4. Міжнародне співробітництво у сфері стандартизації**

Слово **“стандарт”** – в перекладі з англ. – означає - норма, зразок

... в широкому розумінні – це зразок або еталон якості

Слово "стандартний" у повсякденному житті має значення **"звичний", "однотипний", "шаблонний"**.

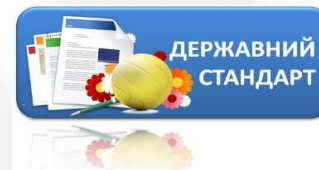
На перший погляд стандартний виріб є **нецікавим, позбавленим оригінальності та непривабливим** з комерційного погляду. Але навіть у природі можна знайти приклади стандартизації...

Взагалі поняття "стандартний" пов'язане насамперед з **технікою або технічними аспектами будь-якої продукції (товару).**

З розвитком виробничої діяльності людини, постала потреба в отриманні однотипних виробів або у їх відтворенні

... з технічного погляду поняття **"стандартний"** визначає здатність виробу бути аналогом і виконувати заздалегідь визначені функції самостійно або у взаємодії з іншими виробами.

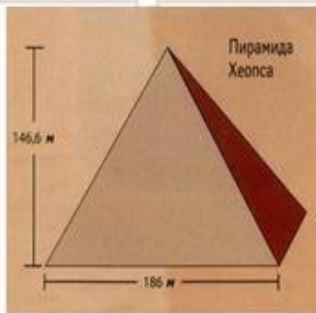

... Стандартизація виникла у глибокій давнині і розвивалась поступово

...Геніальні приклади фактичної стандартизації - **стандартні будівельні матеріали, однакова зброя, одяг, стандартні міри, грошові одиниці, архітектурні стилі.**

Так, за 2,5 тис. р. до н.е. в Китаї впроваджено єдину систему п'яти мір. За одиницю цієї системи прийнята відстань між двома вузлами бамбукової жордини.

Під час будівництва єгипетських пірамід, у III тис. до н.е., використовували кам'яні блоки, що були оброблені до точно визначених розмірів.

У **середні віки**, з розвитком ремесел, стандартизація застосовується все частіше:

- встановлено єдині розміри ширини тканин
- єдині вимоги до сировини ткацького виробництва

В епоху Відродження (XV ст.) у Венеції будували дерев'яні кораблі з уніфікованих деталей.

Більш широкого розвитку стандартизація набуває під час переходу до машинного виробництва:

-у 1785 р. у Франції було виготовлено партію деталей, які підходили для рушниць різних моделей.

З другої половини XIX ст. роботи зі стандартизації здійснюються майже на всіх промислових підприємствах

ХРОНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ СТАНДАРТИЗАЦІЇ В

1925 р.	Впроваджено державну стандартизацію (СРСР)
1926 р.	Затверджено перший в СРСР стандарт “Пшениця. Селекційні сорти”
1946 р.	Засновано міжнародну організацію зі стандартизації - ISO
1992 р.	Створено державний Комітет зі стандартизації, метрології та сертифікації України (тепер – Держспоживінспекція України)
1993 р.	Україну прийнято в члени Міжнародної організації зі стандартизації ISO
2002 р.	Стандартизація в Україні набула статусу Національної

Генрі Форд - американський інженер, винахідник, менеджер, один із засновників автомобільної промисловості США

... «По своїй справжній суті **стандартизація** являє собою поєднання найкращих якостей виробів з найкращими способами виробництва, для того, щоб споживачу можна було запропонувати найкращий продукт у достатній кількості та за найбільш доступною ціною».

Стандартизація встановлює єдині, найбільш раціональні норми, параметри, розміри продукції (процесів, робіт, послуг), вимоги до якості та технології виготовлення, методи контролю та випробувань, правила пакування, маркування, транспортування та зберігання для різних сфер господарювання.

Роль стандартизації у розвитку економіки країни

Головним **завданням** стандартизації є створення системи нормативної документації, яка визначає прогресивні вимоги до продукції, процесів виробництва товарів, надання послуг, а також забезпечення контролю за дотриманням стандартів.

Функції стандартизації

Функція	Зміст
Гармонізація	Гармонізація документів, методів та засобів якості життя зі світовими аналогами.
Інформаційна	Інформатизація з використанням уніфікованих методів та засобів.
Ресурсозберігаюча	Раціональне та економне використання ресурсів.
Охоронна	Забезпечення екологічної безпеки навколишнього природного середовища та споживчої безпеки товарів.
Нормативна	Формування вимог до продукції, процесів, послуг, методів.
Економічна	Зниження собівартості продукції, процесів, послуг.
Регулятивна	Усунення технічних бар'єрів в торгівлі; захист вітчизняного виробника та споживача.
Соціальна	Забезпечення безпеки товарів, процесів, послуг; забезпечення якості товарів та послуг; захист прав споживачів.

Методи стандартизації:

Уніфікація

Агрегування

Типізація

Взаємозамінність

МЕТОДИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

1. Уніфікація

раціональне скорочення числа типів, видів і розмірів виробів однакового функціонального призначення

Приклади застосування:

- ❖ меблеве виробництво (уніфіковані деталі)
- ❖ комп'ютерна техніка (уніфіковані розміри штекерів та роз'ємів)
- ❖ електроприлади (уніфіковані розетки та вилки)
- ❖ автомобілебудування
- ❖ уніфікація тари

S t a n d a r d

МЕТОДИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

виготовлення виробів шляхом
компонування їх із обмеженої
кількості стандартних деталей, що
мають геометричну та
функціональну взаємозамінність

2. Агрегатування

Приклади застосування:

- у складному машинобудуванні (насоси, компресори, холодильні агрегати)
- в судно- та авіабудуванні

МЕТОДИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

3. Типізація

розробка типових технологічних рішень на основі загальних технічних характеристик для виробів або процесів

Приклади застосування:

- ❖ технологічне обладнання (шліфувальне, зварювальне) та процеси (механічні, масообмінні, хімічні, мікробіологічні)
- ❖ при виробництві тари, упаковки (коробки, ящики, пляшки, пакети, обгортки)
- ❖ у сфері торгівлі та ресторанному бізнесі (типізація магазинів, підприємств ресторанної сфери)
- ❖ у будівництві (типи приміщень: житлові, виробничі, складські)
- ❖ у діловодстві (типові договори, типові інструкції)

МЕТОДИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

придатність одного виробу, процесу для використання замість іншого з метою виконання одних і тих же функцій та вимог

4. Взаємозамінність

Приклади застосування:

- ❖ у харчовій промисловості (кондитерське виробництво)
- ❖ у машинобудуванні (запасні частини, автошини)
- ❖ взаємозамінність співробітників на робочих місцях
- ❖ у сфері інформаційних технологій (програмне забезпечення)

Форми стандартизації

КОМПЛЕКСНА

ВИПЕРЕДЖУЮЧА

Передбачає розробку систем (комплексів) стандартів, які містять взаємопогоджені вимоги до об'єкта стандартизації, елементів з яких він складається

Передбачає встановлення у стандартах перспективних норм та вимог до об'єктів, які згідно з прогнозами будуть оптимальними у майбутньому

На сьогоднішній день правові та організаційні засади стандартизації в Україні установлені в **Законі України «Про стандартизацію»**. Цей Закон регулює відносини, пов'язані з діяльністю у сфері стандартизації та застосуванням її результатів.

Об'єктами стандартизації є:

- 1) матеріали, складники, обладнання, системи, їх сумісність;**
- 2) правила, процедури, функції, методи, діяльність чи її результати, включаючи продукцію, персонал, системи управління;**
- 3) вимоги до термінології, позначення, фасування, пакування, маркування, етикетування тощо.**

Суб'єктами стандартизації є:

- 1) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері стандартизації;**
- 2) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері стандартизації;**
- 3) національний орган стандартизації;**
- 4) технічні комітети стандартизації;**
- 5) підприємства, установи та організації, що здійснюють стандартизацію.**

Категорії стандартів

- ✓ Державні стандарти України – **ДСТУ**
- ✓ Галузеві стандарти України – **ГСТУ**
- ✓ Технічні умови України – **ТУ У**
- ✓ Стандарти науково-технічних та інженерних товариств і спілок – **СТТУ**
- ✓ Стандарти підприємств – **СТП**

Види стандартизації

Національна (державна) стандартизація – здійснюється на рівні однієї конкретної держави

Міжнародна стандартизація – здійснюється на міжнародному рівні та участь у якій відкрита для відповідних органів усіх країн

Регіональна стандартизація – здійснюється на відповідному регіональному рівні та участь у якій відкрита для відповідних органів країн певного географічного або економічного простору

**Розвиток міжнародної торгівлі
вимагає єдиного підходу до оцінки якості
продукції, її характеристик, вимог до
маркування, пакування, збереження та
транспортування. У цих умовах значно
зростає роль міжнародної
стандартизації.**

**Вона є інструментом управління
науково-технічним і економічним
розвитком у світі.**

Міжнародна організація зі стандартизації (The International Organization for Standardization – ISO) заснована на конференції делегатів національних організацій зі стандартизації 25 країн у Лондоні в жовтні 1946 р.

Органи ISO дислокуються у Женеві (Швейцарія). Офіційні мови — англійська, французька, російська. Цими мовами видаються усі матеріали та документи ISO. Починаючи з 1989 р. щорічно 14 жовтня на честь дня створення ISO відзначається Міжнародний день стандартизації.

International
Organization for
Standardization

ISO сьогодні – це 160 країн-учасниць, близько 3000 структурних підрозділів технічних комітетів (ТК); 650 підкомітетів; 2188 робочих груп; це – понад 15000 опублікованих стандартів ISO.

Головна мета ISO полягає в розробці міжнародних стандартів і активного сприяння їх добровільного прийняття і використання для досягнення максимально можливого рівня ефективності промисловості і торгівлі в усьому світі.

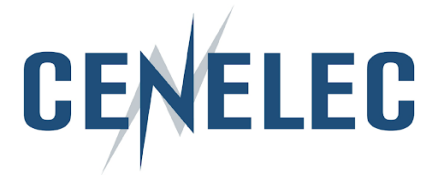

В Європі функціонують три основні організації зі стандартизації:

CEN - Європейський комітет зі стандартизації

CENELEC - Європейський комітет зі стандартизації в електротехніці

ETSI - Європейський інститут по стандартизації у галузі телекомунікацій

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!